

Schönberg kummitteli KPKO:n kevään päätöksessä ohjelmaperuuutuksestaan huolimatta

Tekijä **Santeri Kaipainen** - 2021-05-09

Malin Broman © Ulla Nikula

Striimiarvio: Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri, Snellman-sali 8.5.2021. Malin Broman, viulu, alttoviulu ja musiikinjohto. Salonen, Stravinsky, Beamish.

Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri pääsi pitkästä aikaa lauantaina soittamaan paikan päällä olevalle yleisölle; 50 kuulijan rajoituksen vuoksi (ja muualla asuvan yleisön onneksi) konsertti lähetettiin kuitenkin hybridityyliin myös suorana YouTubeissa. Kevätkauden päätöksessään KPKO esitti tulevalle albumilleen äänitettyjä teoksia: orkesterin taiteellinen johtaja **Malin Broman** sekä soitti soolonumerot että toimi konserttimestari-liiderinä.

Vaikka *Stockholm Diary* -levy onkin nimetty **Esa-Pekka Salosen** teoksen mukaan, on levyllä myös toinen vahva tukijalka, nimittäin **Arnold Schönberg**. Sen lisäksi,

että albumilta löytyy Schönbergin soitetuin teos *Verklärte Nacht*, viittaavat häneen myös albumin molemmat soolonumerot. Konserttiohjelmasta *Verklärte Nacht* oli kuitenkin jouduttu perumaan, mikä loi omanlaisensa ”tyhjän tuolin” ääriiviivat.

Broman näytti solistin taitonsa sekä viululla että alttoviululla. Toistuvan harmonisen kierron, *chaconnen*, muotoon rakennettu Salosen *Lachen verlernt*, ”Unohdettu nauru”, sai nimensä Schönbergin *Pierrot Lunairesta*, jonka yhdessä osassa kertoja pyytää Pierrot’ia opettamaan häntä jälleen nauramaan; välillä *Lachen verlernt* todella kuulostikin väkinäiseltä naurun yrittämiseltä epätoivoisen tunteen keskellä. Harmonisen kulkunsa lisäksi melodia sai Bromanin kautta riipaisevuutta myös soinnillaan, jossa oli kauneuden lisäksi kireää tuskaisuutta. *Lachen verlernt* tuntui sisältävän myös kerroksia viulumusiikin historiasta, asteikkojuokсутusten tuodessa mieleen **Vivaldin**, aivan kuin tunteiden lisäksi solisti-kertoja opettelisi, miltä musiikin ”tulee kuulostaa”.

Sally Beamishin sooloalttoviuluteoksen *Glanz* (suom. hohto, kirkkaus, loisto, kiilto) nimi tulee puolestaan **Richard Dehmelin** sanavalinnasta runossa, jonka pohjalta Schönberg sävelsi *Verklärte Nachtin*. Beamishin teos on kuitenkin omistettu säveltäjän kollegan **Peter Maxwell Daviesin** muistolle – siinä oli *Lachen verlerntin* tavoin surumielisyyttä, mutta uudelleen oppimisen sijaan prosessi oli pikemminkin luopumisen ja hyväksynnän tie.

Sooloteosten välissä kuultiin **Igor Stravinskyn** *D-konsertto* jousiorkesterille. Epämääräinen sävellajialaotsikko johtuu siitä, että teos vaihtelee D-duurin ja d-mollin välillä. Stravinsky oli muuttanut Yhdysvaltoihin sodan alta, ja asettui Schönbergin tavoin asumaan Los Angelesiin. Uusbarokkisen muotonsa sekä Stravinskylle tyypillisen kuivakan huumorin ohella *Konsertossa* on mahdollista kuulla myös uuden maailman musiikkiteatterin, elokuvamusiikin ja jazzin sävyjä. Keskiosan hieman vinksalleen menevän ja äkillisesti päättyvän wieniläispastissin jälkeen finaali (luultavasti tarkoituksella) kuulosti siltä, kuin tunne-energiaa riittäisi, mutta kukaan ei tietäisi, onko se positiivista vai negatiivista. Fiinyyden ja rempseyden itsetietoinen yhdistelmä sopi KPKO:n profiiliin.

Los Angelesissa oli Salonenkin asunut jo yli vuosikymmenen verran hänen säveltäessään *Stockholm Diaryn* – vuosista Ruotsin radion sinfoniaorkesterin puikoissa oli tuolloin jo aikaa, mutta nimeen viitanee ennen kaikkea sen tilaus Tukholman konserttitalosäätiöltä. Asteikkoaiheesta hienosti laajentuva teos soi fraseerauksessaan yllättävän uusromanttisestikin, vaikka Salosen harmonia tai melodiat eivät romantiikan konventioita seuranneetkaan. Pällekkäiset rytmit toivat myös mieleen **John Adamsin** minimalismin. Orkesterin mainiota tulkintaa oli ilo

kuunnella; mielenkiinnolla odotan, kuinka puuttumaan jäänyt Schönberg tätä kokonaisuutta levyllä täydentää.